

Energie Management Actieplan - Reductie

November 2017

De SamenwerkingsUnie
Sociaal Maatschappelijk Verantwoorde Onderneming

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. NEN-ISO 50001	4
3. Resultaten.....	4
4. Reductiedoelstellingen en maatregelen.....	4
5. Plan van aanpak.....	5
5.1 Scope 1.....	5
5.2 Scope 2.....	7
5.3 Budget.....	8
6. Monitoring en meting.....	8
6.1 Energie Prestatie-Indicatoren (EnPI)	8
7. Deelname initiatieven	9
7.1 Actieve en passieve deelname	9
7.2 Budget.....	9
7.3 Brancheverenigingen.....	9
8. Periodieke opvolging / voortdurende verbetering.....	10

1. Inleiding

In het basisjaar 2015 hebben wij in onze emissiereductieverklaring de doelstelling uitgesproken om binnen de Kleywegen groep onze energie en CO₂-uitstoot te reduceren met 5% voor scope 1 en 2 emissies in 2017 t.o.v. het basisjaar 2015. In de praktijk blijkt een absolute reductie lastig haalbaar te zijn. Omzet is namelijk toegenomen, daarmee ook projecten en verbruik. Ook is er meer vastgoed bijgekomen. We gaan daarom onderzoeken om het te koppelen aan omzet en verbruik en daarin een reductie te behalen van minimaal 5%.

Als we 2015 met 2016 vergelijken zien we een toename van de omzet met circa 15%. Dit betekent dat het aantal projecten is toegenomen en ook het verbruik. Er is tevens vastgoed bijgekomen dat het verbruik doet stijgen. 2015 Was het eerste jaar, systeem was nieuw, dus in 2017 kunnen we nog beter resultaten gaan vergelijken. Met onze reductiemaatregelen streven we naar een reductie. In 2017. We zullen het jaar 2017 zowel absoluut als relatief bekijken (eerste kwartaal 2018 is dit bekend).

Om die reductie te bereiken is er in het referentiejaar 2015 een plan van aanpak opgesteld. De afgelopen periode is voor ons zoeken geweest hoe de CO₂-Prestatieladder goed te implementeren binnen de organisatie. Om het systeem binnen de organisatie te concretiseren hebben wij een werkgroep, specifiek ook voor de reductie, geformeerd. De materiaalbeheerder van de Kleywegen groep (Ronald van der Kleij), inclusief de projectleider (Lisette Brekelmans) en materieeladviseur en projectleider van Gebr. van Leeuwen Boringen (Arvid de Groot), zorgen mede voor de implementatie van de CO₂-Prestatieladder. Het huidige plan van aanpak is geëvalueerd en vernieuwd. Tot op heden zijn er nog geen gunningen geweest op basis van de CO₂-Prestatieladder. Mocht dit wel het geval zijn, dan zullen wij ook project specifiek de CO₂- en energiereductiemogelijkheden onderzoeken.

Dit Energie Management Actieplan (EnMP) is opgesteld conform NEN-ISO 50001 en wordt door middel van de ondertekening van deze inleiding onderschreven door de directie.

Het plan is gecommuniceerd (intern en extern). Vanaf heden wordt het plan jaarlijks (of zo vaak als nodig) bijgesteld en goedgekeurd door de directie.

Dhr. J.C.F. van der Kleij (tekent ook namens Dhr. R.G. van der Kleij)

Woerden, november 2017

2. NEN-ISO 50001

Dit EnMP is opgebouwd conform NEN-ISO 50001. De internationale erkende norm ISO 50001 bestaat uit eisen met gebruiksrichtlijnen voor Energie Management Systemen (EnMS).

In de onderstaande tabel is per paragraaf een verwijzing opgenomen naar het hoofdstuk in dit rapport waar het betreffende punt uit de ISO 50001-norm wordt behandeld.

ISO 50001	Onderwerp	Hoofdstuk
§4.4.3	Uitvoeren van een energiebeoordeling	7
§4.4.4	Uitgangswaarden voor energieverbruik / basisjaar	3
§4.4.5	Energie Prestatie Indicatoren	6
§4.4.5	Doelstellingen, taakstellingen, actieplan	4, 5
§4.6.1	Monitoren, meten en analyseren	6
§4.6.4	Afwijkingen, correcties, corrigerende en preventieve maatregelen	3

3. Resultaten

Voor de Kleywegen groep is 2015 als het basisjaar vastgesteld en daarmee het basisverbruik voor scopes 1 en 2 bepaald. Het jaaroverzicht 2016 (verbruik) kan vergeleken worden met dit basisjaar. Het duurzaamheidsbeleid van de Kleywegen groep is in belangrijke mate gericht op een stuk bewustwording en reducering van de energie- en CO2-uitstoot.

In vergelijking met het basisjaar is het totale verbruik toegenomen van 2100 ton naar 3600 ton . Dit heeft wel een reden. De organisatie is gegroeid, evenals de economie die flink aangetrokken is. Dit zorgt ervoor dat de projecten dusdanig toegenomen zijn en daarmee dus ook het verbruik. Daarentegen is het wel zo dat in verhouding het verbruik van personenauto's is afgenomen. Daaruit zou er geconcludeerd kunnen worden dat inzetten op een stuk bewustwording ook daadwerkelijk iets met de medewerkers heeft gedaan. Dit heeft mede te maken met de informatie die hierover periodiek is verspreid onder de medewerkers. Ook lijkt het alsof het systeem nu dusdanig geïmplementeerd is dat we helemaal compleet zijn qua gegevensverzameling en de organisatie hier ook op ingespeeld is. Zie voor meer detailinformatie ook het jaaroverzicht 2016 (is o.a. op alle websites gepubliceerd).

4. Reductiedoelstellingen en maatregelen

Als doel is gesteld om in 2016 en 2017 de energie en CO2-uitstoot te reduceren ten opzichte van het jaar 2015. Als doelstellingen zijn vastgesteld dat er aan het einde van 2017 sprake is van een absolute reductie van 5% voor zowel scope 1 als 2 emissies. De mogelijkheden van alternatieve brandstoffen en groene stroom maakt daar onderdeel van uit. In de praktijk blijkt een absolute reductie lastig haalbaar te zijn. Omzet is namelijk toegenomen, daarmee ook projecten en verbruik. Ook is er meer vastgoed bijgekomen. We gaan daarom onderzoeken om het te koppelen aan omzet en verbruik en daarin een reductie te behalen van minimaal 5%.

Als zich projecten voor gaan doen onder gunning van de CO2-Prestatieladder zullen deze extra besproken en gevolgd in het kader van de CO2-Prestatieladder. Er is hier op dit moment nog geen sprake van geweest.

Om de onafhankelijkheid en haalbaarheid van de reductiedoelstellingen en –maatregelen te waarborgen heeft een onafhankelijke consultant van Lloyd's Register alle stukken bekeken. Uit de

audit is een aantal tekortkomingen geconstateerd. Middels het actualiseren van dit actieplan met concrete reductiemaatregelen worden er tekortkomingen opgepakt en opgelost.

Daarnaast zijn wij verplicht om tenminste eenmaal per jaar een interne audit uit te voeren. Deze interne onafhankelijke audit is dit jaar uitgevoerd door adviesbureau Parécom. De adviseur die hiermee gemoeid was, bleek echter niet inhoudelijk dusdanig onderlegd te zijn, ondanks de certificaten. Er is daarom voor gekozen om nogmaals een interne onafhankelijk audit te laten uitvoeren door de adviseur A. van der Meijs, die ook alle audits voor andere certificaten regelt bij Gebr. van Leeuwen Boringen (waaronder ISO en VCA).

In de maatregelenlijst van SKAO scoren wij veel categorie A. Dit betekent dat wij een middenmoter zijn. Daarnaast hebben wij bij vergelijkbare aannemers gekeken. Hierbij zie je dat dit ook terugkomt.

5. Plan van aanpak

In dit plan van aanpak worden reductiemaatregelen voorgesteld. Dit zijn de maatregelen die geactualiseerd zijn ten opzichte van het basisjaar 2015. De maatregelen hebben te maken met de bewustwording en reductie van de CO₂-uitstoot. Tegelijkertijd is daarmee ook sprake van energiereductie. Er wordt onderscheid gemaakt in maatregelen voor scope 1 en 2.

Alle medewerkers zullen geïnformeerd worden over het geactualiseerde plan van aanpak. Tevens zal in de werkgroep elk kwartaal bekeken worden wat de stand van zaken is van het actieplan. Ook om te voorkomen dat het stil komt te liggen.

Reductiedoelstelling scope 1 en wordt vastgesteld op: 5% 2016-2017. In de praktijk blijkt een absolute reductie lastig haalbaar te zijn. Omzet is namelijk toegenomen en daarmee ook verbruik. We gaan daarom onderzoeken om het te koppelen aan omzet en verbruik en daarin een reductie te behalen van minimaal 5%.

In het eerste kwartaal van 2018 wordt het totaal verbruik opgemaakt. Voor nu alvast een actualisatie van het plan van aanpak tot heden (november 2017). Tevens houden we een overzicht bij van de investeringen op het gebied van aankoop materieel en auto's.

5.1 Scope 1

De maatregelen scope 1 kunnen onderverdeeld worden in onderstaande categorieën:

1. Aanschaf energiezuinig materieel (inschatting 2% reductie)
2. Gedrag verbruikers beïnvloeden middels instructie (inschatting 1%reductie)
3. Verlagen verbruik voertuigen en materieel (inschatting 2%reductie)

Wij doen een inschatting wat de maatregelen bijdragen aan reductie. In het jaaroverzicht 2017, zullen we verder bekijken wat dit bijgedragen heeft aan de reductie.

Maatregel	Activiteit	Stand van zaken	Wie
Aanschaf en gebruik	- Selectie bedrijfsauto's op basis van verbruiksgegevens en	- Overzichten worden bijgehouden met de	Ronald en Arvid

<p>energiezuinig materieel</p> <p>Nieuw</p> <p>Nieuw</p> <p>Nieuw</p>	<p>energielabel (in Excel wordt van elke bedrijf .</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mogelijkheid beschikbaar gestelde elektrische projectfietsen en/of auto's. - Onderzoek naar de mogelijkheid gebruik vaste (groene) stroomaansluitingen in plaats van aggregaten. - Onderzoek en aandacht voor vervangen materieel naar elektrisch. - Onderzoek naar zonnepanelen of windmolenparken en WKO-systemen elders waar wij gebruik van kunnen maken. - Lijst investeringen bijhouden vanaf 1 jan 2016 tot en met heden. 	<p>detailinformatie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Blijft staan. - Er is 15 november een gesprek om over te stappen naar groene stroom met de energieleverancier. 	<p>Ronald</p> <p>Agnita</p> <p>Ronald en Arvid</p> <p>Ronald</p> <p>Arvid en Ronald</p>
<p>Gedrag verbruikers beïnvloeden middels instructie</p> <p>Nieuw</p> <p>Nieuw</p> <p>Nieuw</p> <p>Nieuw</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 'Het Nieuwe Rijden' gelijkmatig rijden zonder te veel optrekken en remmen (via algemene bijeenkomst en/of combineren met Code 95 voor chauffeurs). - Jaarlijkse analyse energierekeningen gebouwen. - Zo min mogelijk printen en anders zwart-wit. - 'Digitaal informatie verspreiden. - Delen van succes op social media iedereen kan ideeën delen (hier wordt actief bekendheid aan gegeven). - Toegangsdeuren sluiten - Onderzoek naar Erkende Maatregelen Energiebesparing kantoren RVO - Laadpunt palen onderzoeken. - Bespreken Cursus Het Nieuwe Draaien bespreken. 	<ul style="list-style-type: none"> - Medewerkers zijn geïnformeerd. Middels mail en/of toolbox nogmaals aandacht. Voorbereiden op papier. - Er is 15 november gesprek met energieleverancier. - Nogmaals via toolbox. - Gebeurt periodiek. - Gebeurt periodiek. 	<p>Lisette</p> <p>Agnita</p> <p>Lisette</p> <p>Lisette Lisette</p> <p>Arvid en Ronald Werkgroep</p> <p>Werkgroep</p>
<p>Verlagen verbruik voertuigen en materieel</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zet machines en apparaten uit als deze niet gebruikt worden. - Controle bandenspanning (lease-) auto's en materieel. - Laatmachines niet te lang warm 	<ul style="list-style-type: none"> - Nogmaals via mail en/of toolbox. - Wordt per 1 dec halfjaarlijks verplicht ingevoerd. 	<p>Lisette</p> <p>Arvid en Ronald Lisette</p>

Nieuw Nieuw	<ul style="list-style-type: none"> - draaien (maximaal 5 min). - Mogelijkheid onderzoeken toepassen zonnepanelen op eigen vastgoed of keet. - Gebruik waar mogelijk accugereedschap en laadt dit op in bedrijfswagen. - Pilot monitoring brandstofverbruik. - Partijen uitnodigen (aannemers, onderaannemers) om gecombineerd te kijken waar we energie en CO2 kunnen reduceren op projecten. Denk aan bijv. reductie verbruik transport. - Ideeën uitwerken per bedrijf als zich een gunning voordoet. - Duurzaamheidsinitiatieven in beeld brengen van de verschillende brancheorganisatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Via mail en/of toolbox. - Op dit moment niet mogelijk, vanwege te zwakke daken. - Gebeurt. - Blijft staan. - Gebeurt als sprake is voor gunning. 	Ronald
			Arvid
			Werkgroep
			Werkgroep
			Werkgroep

5.2 Scope 2

De volgende maatregelen worden voor de komende tijd uitgevoerd voor de reductie van 5% 2016-2017 op de uitstoot in scope 2:

1. Maatregelen energieverbruik gebouwen (inschatting 2,5% reductie)
2. Gedrag verbruikers beïnvloeden middels instructie (inschatting 2,5% reductie)

Wij doen een inschatting wat de maatregelen bijdragen aan reductie. In het jaaroverzicht 2017, zullen we verder bekijken wat dit bijgedragen heeft aan de reductie.

Maatregel	Activiteit	Stand van zaken	Wie
Maatregelen energieverbruik gebouwen	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van Led-verlichting als alternatieve stroom. - Verkennen van gebruik vaste groene stroomaansluitingen. - Onderzoek zonnepanelen op gebouwen. - Onderzoek WKO-systeem. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt onderzoek gedaan naar buitenverlichting. - 15 November gesprek met energieleverancier. - Op dit moment niet mogelijk, vanwege te zwakke daken. - Blijft staan. 	Arvid en Ronald Agnita Ronald Ronald
Gedrag verbruikers beïnvloeden	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren van werknemers om het op te pakken. 	<ul style="list-style-type: none"> - Via mail en/of toolbox. 	Lisette

middels instructie	- 'Het Nieuwe Rijden' gelijkmatig rijden zonder te veel optrekken en remmen.	- Nogmaals via mail en/of toolbox.	Lisette
	- Jaarlijkse analyse energierekeningen gebouwen.	- 15 November gesprek met energieleverancier.	Agnita
	- Delen van succes op social media iedereen kan ideeën delen (hier wordt actief bekendheid aan gegeven).	- Gebeurt via o.a. nieuwsbrief	Lisette
	- Carpoolen promoten.	- Via mail en/of toolbox.	Lisette
	- Vervanging korte vluchten met treinreis.	- Nauwelijks van toepassing. Onderzoek naar de hoeveelheid vlieguren van de afgelopen 2 jaar.	Arvid
- Mogelijkheden thuiswerken onderzoeken.	- Werkende VPN. Via mail en/of toolbox.	Lisette	

5.3 Budget

Het beïnvloeden van het gedrag kost voornamelijk de tijd die nodig is om onze werknemers en onderaannemers te instrueren en aan te spreken op hun gedrag. Daarnaast gaat tijd zitten in onderzoek naar mogelijkheden van reductie via onze gebouwen of materieel. Schatting is een werkdag per persoon in de werkgroep.

Budget voor aanschaf van materieel wordt gekoppeld aan de investeringsbehoefte.

Budget voor een cursus wordt vrijgemaakt naar behoefte.

6. Monitoring en meting

De monitoring en meting van de CO₂- reductiemaatregelen vindt bij voorkeur elk kwartaal plaats, en in ieder geval elk half jaar plaats door de werkgroep. Dit zal gelijktijdig plaatsvinden met het opstellen van de periodieke rapportage en eenmalig, jaarlijks, met de CO₂- footprint.

6.1 Energie Prestatie-Indicatoren (EnPI)

Om daadwerkelijke sturing op het energieverbruik mogelijk te maken hebben wij een aantal EnPI geformuleerd. EnPI kunnen bestaan uit een parameter (absoluut energiegebruik), energiegebruik per eenheid (bijvoorbeeld werkdag, weekenddag, fabricatieduur, product, ploeg) of een multivariabel model.

Verbruik	Registratie	Intervalperiode	Registratie door
Verbruik personenauto's	Tankregistraties (+ eventuele bonnetjes)	Kwartaalcijfers	Leveranciers + administratie
Verbruik materieel	Tankregistratie	Kwartaalcijfers	Leveranciers + administratie
Elektriciteit	Meterstanden Facturen	Kwartaalcijfers	Leveranciers + administratie
Gas	Meterstanden	Kwartaalcijfers	Leveranciers +

	Facturen		administratie
Privé auto voor zakelijk verkeer	Kilometerdeclaraties	Kwartaalcijfers	P&O
Lasgassen, losse gas	Registraties	Kwartaalcijfers	Leveranciers + administratie

7. Deelname initiatieven

7.1 Actieve en passieve deelname

Bovengenoemde initiatieven zijn besproken met de directie voor actieve en passieve deelname. In de praktijk is dit niet altijd makkelijk, omdat het directe economische bedrijfsbelang altijd voor gaat. Voor de komende tijd wordt hier wel prioriteit aan gegeven. De bijeenkomsten van de U15 krijgen extra aandacht en daar moet altijd iemand vertegenwoordigd zijn. De komende tijd worden er actief bijeenkomsten ingepland en in de werkgroep wordt bepaald wie hier bij aanwezig is.

U15

Er is voor gekozen om actief deel te nemen aan de U15. Hier staan thema's rondom energie en CO2 reductie centraal. De accenten liggen bij voorkomen, verkorten, veranderen, verschonen en verbinden van alle informatie die met energie en CO2 te maken hebben. De U15 is actief in Midden-Nederland. Aangezien veel van onze locaties in Midden-Nederland gevestigd zijn, is het op deze manier voor ons mogelijk om actieve deelname te waarborgen.

Vlakglas Recycling Nederland

Daarnaast zijn wij lid van Vlakglas Recycling Nederland. Wij worden actief geïnformeerd door Vlakglas Recycling Nederland door nieuwsbrieven. Daarnaast nemen wij deel aan bijeenkomsten die georganiseerd worden.

CO2 reductie overleg leidinggevenden

Circa 3 a 4 keer per jaar vindt er een overleg met alle leidinggevenden van de bedrijven plaats. Tijdens dit overleg wordt expliciet gesproken over de mogelijkheden van CO2 reductie.

7.2 Budget

Middels bovenstaande initiatieven is er sprake van zowel actieve als passieve deelname. Voor deze initiatieven geldt dat er uren gereserveerd zijn en naar gelang ook kosten. De directie geeft hier prioriteit aan en gaat daarmee flexibel om met uren en kosten. Schatting is dat actieve (en daarmee ook de passieve) participatie op jaarbasis 40 uur kost.

7.3 Brancheverenigingen

De bedrijven zijn bij verschillende brancheverenigingen aangesloten. Brancheverenigingen richten zich op overdracht van kennis tussen leden, het behartigen van de belangen van leden en het bevorderen van specifieke doelen. Ook duurzaamheid is tegenwoordig standaard één van de doelen. Wij dragen er zorg voor dat wij bij activiteiten/bijeenkomsten vertegenwoordigd zijn, waar duurzaamheid op de agenda staat.

Wij zijn aangesloten bij de volgende brancheverenigingen:

Brancheorganisatie	Onze rol
Bouwend Nederland	Lid

GBO	Lid
DCA (Drilling Contractors Sociation)	Lid
Kivi	Lid
CKB (Certificatieregeling KabelInfrastructuur)	Lid

8. Periodieke opvolging / voortdurende verbetering

Het formuleren van doelstellingen en het selecteren van besparingsmaatregelen is geen eenmalige actie. Om ervoor te zorgen dat het beleid ook daadwerkelijk onderdeel wordt van de dagelijkse bedrijfsvoering moeten deze activiteiten continu plaatsvinden.

Zo zullen wij gedurende het jaar de reductiemaatregelen uitvoeren, het verbruik registreren, communiceren en de processen in de organisatie periodiek bijwerken en evalueren. Door het doorlopen van de Plan-Do-Check-Act stuurcyclus zorgen wij ervoor dat wij werken aan voortdurende verbetering van onze CO₂-prestaties.

Minimaal eenmaal per jaar buigt, onder verantwoordelijkheid van de directie, de organisatie zich over het functioneren van het EnMS. De directiebeoordeling vormt samen met de energiebeoordeling mede de input tot voortdurend verbeteren.